

Sedmdesátiny prof. Rudolfa Zimka

Dne 11. 7. 1995 se v plné životní svěžesti a pracovní aktivitě dožívá 70 let přední český rusista prof. PhDr. Rudolf Zimek, DrSc.

Jako řadu jubilatových vrstevníků poznamenala i jeho léta druhé světové války. Po nuceném vystěhování rodiny ze Slovenska roku 1939 maturoval v r. 1943 v Přerově. Ani on poté neušel totálnímu nasazení a v dalším studiu mohl pokračovat až po osvobození. V roce 1949 absolvoval obor ruština-angličtina na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a od roku 1953 působil jako vysokoškolský učitel na této univerzitě plných třicet sedm let – až do r. 1990, kdy odešel z činné služby. Jako externista dojížděl pak do r. 1994 na Filozofickou fakultu Univerzity P. J. Šafárika v Prešově a od září 1993 až dosud působí na nově vzniklé Filozofické fakultě Ostravské univerzity.

Již za studií projevoval Zimek jako žák prof. A. V. Isačenka pozoruhodné předpoklady pro badatelskou činnost v oboru lingvistiky a vytrvalou snahu o neustálé rozšiřování svých teoretických i praktických jazykových znalostí. Přispěly k tomu i jeho zahraniční pobyty: přednášel dva roky jako hostující profesor ruštiny na univerzitách v Melbourne a v Canbeře a půl roku jako hostující docent češtiny na Lomonosovově univerzitě v Moskvě. O jeho rozsáhlé erudici svědčí to, že v krátkém časovém sledu získal všechny vědecké hodnosti až po nejvyšší a zařadil se tak mezi rusisty, jejichž jméno a dílo je dobře známo v široké naší i zahraniční lingvistické veřejnosti.

Soustavným teoretickým studiem si prof. Zimek získal hluboké znalosti v různých jazykovědných disciplínách. Speciální zájem však zaměřil na oblast syntaxe. Vedle mnoha desítek statí věnovaných aktuálním problémům syntaktické teorie je zde třeba uvést jeho významnou knižní práci *Problematika spony v ruštině v porovnání s češtinou* (Praha 1963, 166 s.), v níž podal zásadní analýzu jedné z důležitých otázek větné skladby a přispěl tak k celkovému řešení složité problematiky predikace.

Souhrnem dílčích výzkumů, které jubilat věnoval sémantickému aspektu ve výkladu větných konstrukcí, zejména ruských, je pak jeho druhá cenná publikace *Sémantická výstavba věty* (AUPO, *Philologica* 44, Praha 1980). Zimek v ní podal obsáhlý přehled stavu badání v oboru syntaktické sémantiky a nastínil originální koncepci sémantické výstavby věty.

Jubilantovo zaměření na otázky větné sémantiky se stalo východiskem i pro jeho nejnovější vědecko-pedagogický projekt, totiž na sestavení funkční gramatiky ruštiny, která na rozdíl od dosavadních gramatik vychází z obsahových jednotek vlastních mateřskému jazyku uživatele a popisuje způsob jejich formálního vyjádření v ruštině. Podobný typ gramatiky je plně v souladu s možnostmi osvojování ruštiny v současné společensko-politické situaci.

Další okruh Zimkových vědeckých zájmů představuje textová lingvistika. I k jejímu rozvoji přispěl zasvěcenými statěmi, podávajícími celkový přehled problematiky i studii o dílčích otázkách.

Suverénní orientace v nejnovější lingvistické literatuře a obširná znalost různých teorií a koncepcí, patrná mj. i ze Zimkovy obsáhlé recenzní činnosti, je příznačná nejen pro jeho vlastní publikace, ale i pro jeho nesčetná vystoupení na domácích i zahraničních konferencích, sympoziích a kongresech a je také vydatným pramenem, z něhož čerpají jeho četní posluchači, diplomanti a aspiranti. Během své dlouholeté činnosti jich vychoval úctyhodnou řadu a není jistě jediného, který by s uznáním a vděčností nevzpomínal na hodiny, v nichž Zimek své žáky trpělivě a nezištně připravoval pro jejich příští odborné i pedagogické úkoly.

Bohatá a významná je i Zimkova činnost vědeckoorganizační, kterou vyvíjel jako člen redakčních rad časopisů Československá rusistika, Slavia a Slavica Slovaca, předseda různých vědeckých komisí, oponent četných disertačních a habilitačních prací, člen vědeckého kolegia jazykovědy ČSAV, vedoucí Katedry germánské a anglické filologie FF PU aj.

I brněnská rusistika si s uznáním a vděkem připomíná dlouholetou plodnou spolupráci s jubilantem a výraznou pomoc, kterou jí s příznačnou obětavostí poskytoval při formování jejího profilu i v dalších oblastech její vědecké a pedagogické činnosti, a váží si ocenění, které se jí od něho dostalo mj. na konferenci pořádané Katedrou ruského jazyka Filozofické fakulty MU dne 7. 12. 1995 u příležitosti oslav 75. výročí založení Masarykovy univerzity (v. Opera Slavica, roč. 5/1995, č. 2, s. 7). Společná účast na různých kongresech, konferencích, redakčních schůzích, při obhajobách vědeckých prací a jiných podobných podnicích byla a je pro všechny brněnské rusisty vždy vítanou a příjemnou příležitostí k přátelskému a všestranně přínosnému setkání s erudovaným lingvistou širokého rozhledu.

Přejeme jubilantovi do dalších let dobré zdraví, neutuchající elán a tvůrčí pohodu a věříme, že se od něho lingvistika dočká mnoha dalších významných počinů.

Stanislav Žaža